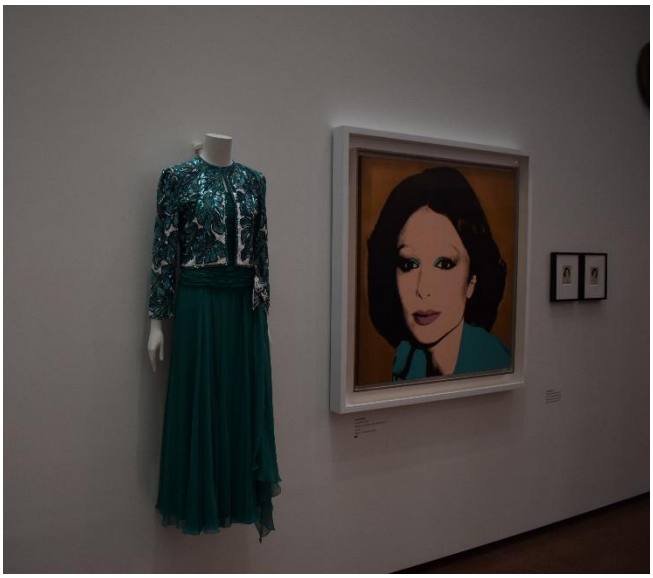
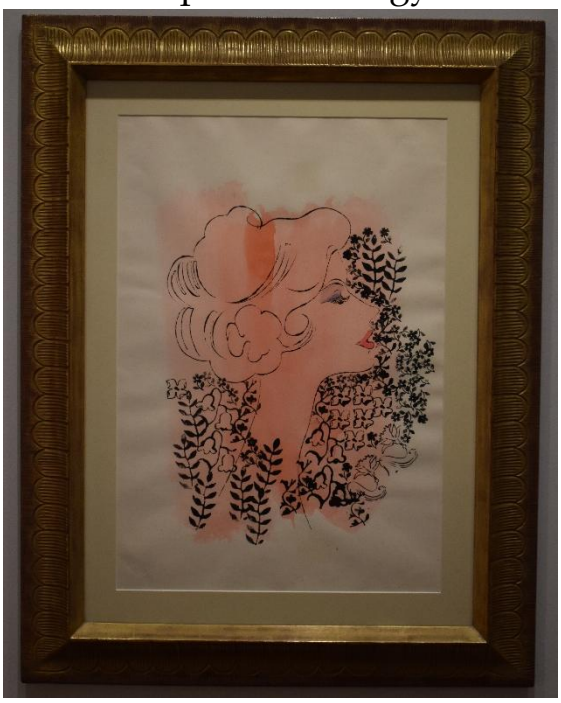
Jolsvai András

Heidi Horten öröksége

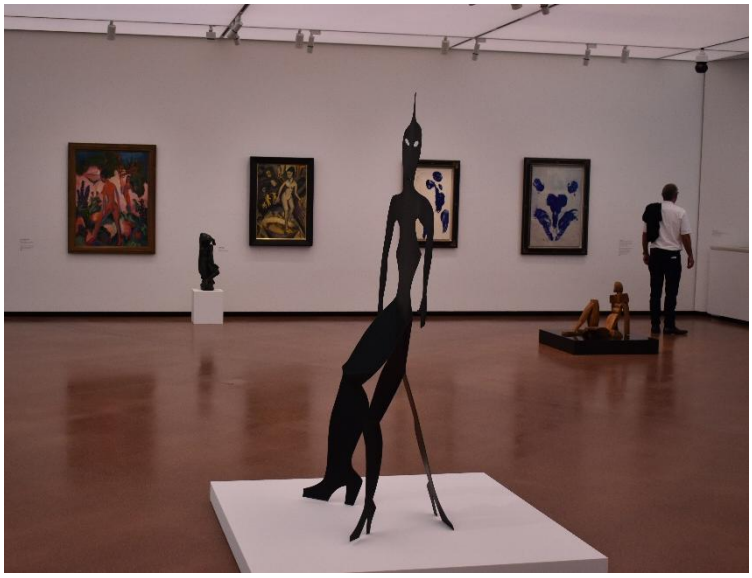

Heidi Horten neve eddig sem volt ismeretlen a képzőművészet ismerői körében: az általa birtokolt művek az utóbbi évtizedekben gyakran tűntek föl különféle kiállításokon, tárlatokon. (Privatbesitz.) Ő pedig gyakran tűnt föl a leghíresebb árveréseken, vagy a legismertebb festők műtermében: úgy is, mint modell, és úgy is, mint reménybeli vásárló. (Akik fogékonyak a tündérmesékre, azoknak csak ajánlani lehet az alábbi, vázlatos Heidi Horten-életrajzot is: Heidi Jelinek, a csinos, szöszi bécsi lány tizenhét (más források szerint tizenkilenc) éves korában egy veldeni bárban ismerkedett meg Helmut Hortennel, a dúsgazdag német üzletemberrel, és – az életrajzok szerint – első pillantásra egymásba szerettek. Az esküvőt 1966-ban tartották, amikor a menyasszony huszonöt, a vőlegény pedig ötvenhét éves volt. Először egy szerény düsseldorfi palotában húzták meg magukat, onnan költöztek egy svájci tó mellé, ahol kedvükre hódolhattak a vízi sportoknak: egy időben övék volt a világ legnagyobb yahtja. Aztán pedig, mint a mesékben, boldogan éltek, amíg meg nem halt a férj. Akkor Heidi Horten új életet kezdett: mérhetetlen vagyonát (tkp. mérhető, a Forbes 2020-ban három milliárd dollárba becsülte nettó) műalkotások vásárlásába kezdte fektetni. Ez a világ korábban jószerivel ismeretlen volt a számára, Helmut Hortent csak azok a képek érdekelték, melyeket a nyugatnémet márkára nyomtattak: ő importálta a supermarket ötletét Amerikából Németországba, s övé volt az egyik legnagyobb áruházlánc. Heidi Horten

hamar behozta a lemaradását, néhány évtized alatt több, mint ötszáz darabból álló gyűjteményre tett szert, közöttük olyan szerzők munkáival, mint Klimt, Schiele, Picasso, de klaszszikusokat éppúgy magáénak tudhatott, mint a kortársak legjobbjait: Andy Warhol műveinek például egyik legnagyobb szortimentjével dicsekedhetett.)

Az utóbbi években Heidi Horten nemcsak egy-egy darabot kölcsönzött különféle tárlatokhoz gyűjteményéből, hanem saját kiállítással is jelentkezett: Wow címmel a Leopold Múzeum adott otthont a tárlatnak. Azt mondják, ennek óriási sikere hozta magával az ötletet, önálló múzeumépületet teremteni a kollekciónak. A terv két év alatt megvalósult: az Albertina egykori oldalszárnyában idén júniusban nyílt meg A Heidi Horten Múzeum. (Bécsben, sőt egész Ausztriában nem ismeretlen az a konstrukció, amikor magángyűjtők a közönség elé tárják tulajdonukat, s ebben az állam, a város épületekkel, adókedvezményekkel, ilyesmivel segíti őket. Efféle történt itt is, a Stöklpalota átengedése elegáns gesztus volt az államtól, igaz, a milliomosnő alaposan átépítette, modernizálta, múzeumizálta a teret, miközben a ház külső formáját nem változtatta, változtathatta meg.)

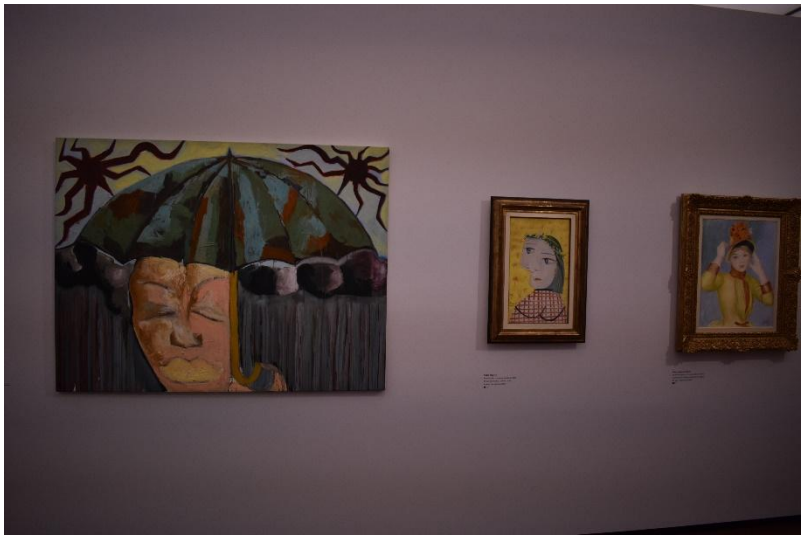

Tündérmesénk furcsa fintora, hogy Heidi Horten csak két nappal élte túl múzeuma megnyitását – személyesen már nem is lehetett rajta jelen. Ez a gyász beárnyékolta kissé a dolgot, az első tárlat is inkább csak afféle főhajtás volt, látszott, hogy a szakemberek versenyt futottak az idővel, kis túlzással azt mutatták meg, amit sebtiben ki tudtak csomagolni, de a látogatók méltányolták ezt a gesztust, és a Heidi Horten Collection hamar elfoglalta megérdemelt helyét Bécs kulturális helyszínei között.

Mindazonáltal kijelenthetjük, hogy a múzeum csak a napokban nyílt kiállításával, a Look-kal (Na, nézd csak! vagy Ezt nézd meg, esetleg Látnivaló – hevenyésszük az esetleges megoldásokat) indult el igazi útjára. Nem tudható (szerényebben: én nem tudom), hogy az ötlet még az alapítótól származik-e, vagy ez egy sajátos kurátori tisztelgés a gyűjtő munkássága, illetve személyisége előtt, de akár így van, akár úgy, a kezdés éppen elég erősre sikerült. A kiállítás központi témája a divat, a női szépség, a haute couture, és mindezek visszája, ironikus kritikája egyben. A tágas, háromszintes kiállítótérben különleges alkalmakra készült női ruhák (a tervezők persze a legnagyobbak, Dior, Givenchy, Saint Laurent, Scherrel és társaik), egykor a fundator viselte őket, s most műalkotások lettek (nem, már korábban is azok voltak, csak most felerősödött eme tulajdonságuk), s

ezek az iparművészeti remekek feleselnek aztán mindenféle képzőművészeti remekekkel, bemutatva a korszakról korszakra változó divat és a korszakról korszakra állandó női szépség bonyolult viszonyát, Klimt, Schiele, Feininger, Macke, Alex Katz, Francis Bacon, Picasso, Matisse, Lucian Freud, Renoir és mások művein keresztül.

A ruhatár mellett egy színes kockákból álló festmény fogadja a nézőt: az alapító portréja. Az ember elhúzza a száját, a kubizmusnak is van határa, gondolja, aztán hátrébb lép, és észreveszi, hogy a négyzetek mögött egyszercsak megjelenik Heidi Horten képmása.

Ahogy e pompás kiállítás mögött is.

Fotó: Tanyi Adrienne